

Καθώς η εποχή της παγκόσμιας κυριαρχίας τους τελειώνει, οι Ηνωμένες Πολιτείες πρέπει να αναλάβουν ηγετικό ρόλο στην αναδιάταξη του παγκόσμιου συστήματος εξουσίας.

Πέντε βασικά δεδομένα αναφορικά με την προκύπτουσα ανακατανομή της παγκόσμιας πολιτικής ισχύος και την βίαιη πολιτική αφύπνιση της Μέσης Ανατολής σηματοδοτούν τον ερχομό μιας νέας αναδιάταξης δυνάμεων στον κόσμο.

Το πρώτο από αυτά τα δεδομένα είναι ότι οι ΗΠΑ είναι ακόμα η ισχυρότερη οντότητα πολιτικά, οικονομικά και στρατιωτικά, αλλά λόγω των περίπλοκων γεωπολιτικών μεταβολών στις περιφερειακές ισορροπίες, δεν είναι πια η παγκόσμια αυτοκρατορική δύναμη.

Το δεύτερο δεδομένο είναι ότι η Ρωσία βιώνει την τελευταία σπασμωδική φάση της μετάβασής της από την αυτοκρατορική της εποχή.

Μια επώδυνη διαδικασία, αλλά η Ρωσία δεν αποκλείεται, μοιραία –αν ενεργεί με σύνεση– να γίνει τελικά κορυφαίο ευρωπαϊκό έθνος-κράτος. Ωστόσο, επί του παρόντος, είναι άσκοπο να αποξενώνουμε ορισμένα από τα προηγούμενα ζητήματα που την απασχολούσαν στην ισλαμική νοτιοδυτική περιοχή της κάποτε εκτεταμένης αυτοκρατορίας, όπως η Ουκρανία, η Λευκορωσία και η Γεωργία, για να μην αναφέρουμε τα κράτη της Βαλτικής.

Το τρίτο δεδομένο είναι ότι η Κίνα αναπτύσσεται σταθερά –αν και τελευταία πιο αργά– ως ενδεχομένως ισότιμη της Αμερικής, και πιθανώς αντίπαλος, αλλά προς το παρόν είναι προσεκτική ώστε να μην δημιουργεί άμεση πρόκληση για τις ΗΠΑ. Στρατιωτικά φαίνεται να επιδιώκει μια σημαντική ανακάλυψη σε μια νέα γενιά όπλων, ενώ υπομονετικά εξακολουθεί να ενισχύει την πολύ περιορισμένη ναυτική της δύναμη.

Το τέταρτο δεδομένο είναι ότι η Ευρώπη δεν είναι τώρα –και δεν είναι πιθανό να γίνει– μια παγκόσμια δύναμη. Αλλά μπορεί να παίξει εποικοδομητικό ρόλο στην ανάληψη ηγετικού ρόλου σε σχέση με διεθνικές απειλές για την παγκόσμια ευημερία και ακόμα και την ανθρώπινη επιβίωση. Επιπλέον, η Ευρώπη πολιτικά και πολιτισμικά ευθυγραμμίζεται με –και υποστηρίζει– τα βασικά συμφέροντα των ΗΠΑ στη Μέση Ανατολή, και η ευρωπαϊκή σταθερότητα εντός του ΝΑΤΟ είναι απαραίτητη για μια, τελικά, εποικοδομητική επίλυση της κρίσης μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας.

Το πέμπτο δεδομένο είναι ότι η τρέχουσα βίαιη πολιτική αφύπνιση μεταξύ των μεταποικιακών μουσουλμάνων είναι, εν μέρει, μια καθυστερημένη αντίδραση στους καιρούς της βίαιης καταστολής τους, ως επί το πλείστον από τις ευρωπαϊκές δυνάμεις. Συνδυάζει μια καθυστερημένη αλλά βαθιά αίσθηση αδικίας με

θρησκευτικά κίνητρα που ενοποιεί μεγάλο αριθμό μουσουλμάνων εναντίον του έξω κόσμου αλλά την ίδια στιγμή, λόγω των ιστορικών θρησκευτικών σχισμάτων εντός του Ισλάμ, που δεν έχουν καμία σχέση με τη Δύση, αναδύονται ιστορικά παράπονα που προκαλούν διχασμό και στο εσωτερικό του Ισλάμ.

Στο σύνολό τους ως ενιαίο πλαίσιο, αυτές οι πέντε αλήθειες μάς λένε ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες πρέπει να αναλάβουν ηγετικό ρόλο στην αναδιάρθρωση του παγκόσμιου συστήματος με τέτοιον τρόπο ώστε η βία που ξέσπασε στο εσωτερικό, και ενίοτε πέρα από τον μουσουλμανικό κόσμο –και στο μέλλον, ενδεχομένως, σε άλλα μέρη αυτού που συνηθίσαμε να αποκαλούμε τρίτο κόσμο– να μπορεί να ανασχεθεί χωρίς να καταστραφεί η παγκόσμια τάξη. Μπορούμε να σκιαγραφήσουμε αυτήν τη νέα αρχιτεκτονική με την επεξεργασία, εν συντομία, καθεμιάς από τις πέντε προηγούμενες βεβαιότητες.

Πρώτον, η Αμερική μπορεί να είναι αποτελεσματική στην αντιμετώπιση της τρέχουσας βίας στη Μέση Ανατολή αν σφυρηλατήσει μια συμμαχία που περιλαμβάνει, σε διάφορους βαθμούς, επίσης, τη Ρωσία και την Κίνα. Για να καταστεί δυνατό μια τέτοια συμμαχία να πάρει μορφή, η Ρωσία πρέπει πρώτα να αποθαρρυνθεί από την πεποίθηση μονομερούς χρήσης βίας κατά των ίδιων των γειτόνων της –κυρίως της Ουκρανίας, της Γεωργίας, των κρατών της Βαλτικής–, και η Κίνα θα πρέπει να εγκαταλείψει την ιδέα ότι η εγωιστική παθητικότητα στην αντιμετώπιση της αύξησης της περιφερειακής κρίσης στη Μέση Ανατολή θα αποδειχθεί ότι είναι πολιτικά και οικονομικά επιβράβευση των φιλοδοξιών της στην παγκόσμια αρένα. Αυτά τα κοντόφθαλμα ερεθίσματα πολιτικής πρέπει να διοχετεύονται σε πιο διορατικά οράματα.

Δεύτερον, η Ρωσία γίνεται για πρώτη φορά στην ιστορία της ένα πραγματικά εθνικό κράτος, μια εξέλιξη που είναι τόσο σημαντική όσο, γενικά, είχε αγνοηθεί. Η τσαρική αυτοκρατορία, με τον πολυεθνικό, αλλά σε μεγάλο βαθμό πολιτικά παθητικό πληθυσμό, έφτασε στο τέλος της με τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και τη θέση της πήρε η δημιουργία των Μπολσεβίκων, μιας δήθεν εθελοντικής ένωσης των εθνικών δημοκρατιών (της ΕΣΣΔ), με την εξουσία να στηρίζεται ουσιαστικά στα ρωσικά χέρια.

Η κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης στα τέλη του 1991 οδήγησε στην ξαφνική εμφάνιση ενός κυρίως ρωσικού κράτους ως διαδόχου της, και στη μετατροπή των μη ρωσικών «δημοκρατιών» της πρώην Σοβιετικής Ένωσης σε επίσημα ανεξάρτητα κράτη. Αυτά τα κράτη έχουν τώρα εδραιώσει την ανεξαρτησία τους, και τόσο η Δύση όσο και η Κίνα, σε διαφορετικές περιοχές και με διαφορετικούς τρόπους, εκμεταλλεύονται το γεγονός ότι η νέα πραγματικότητα είναι εις βάρος της Ρωσίας.

Εν τω μεταξύ, το μέλλον της Ρωσίας εξαρτάται από την ικανότητά της να γίνει ένα σημαντικό και ισχυρό έθνος-κράτος που θα είναι μέρος μιας ενοποιημένης

Ευρώπης. Εάν δεν το πράξει, θα μπορούσε να έχει δραματικά αρνητικές συνέπειες για την ικανότητα της Ρωσίας να αντέξει στην αυξανόμενη εδαφοδημογραφική πίεση από την Κίνα, η οποία όλο και περισσότερο τείνει, καθώς η δύναμή της μεγαλώνει, να υπενθυμίζει τις «άνισες» συμφωνίες που η Μόσχα επέβαλε στο Πεκίνο σε περασμένες εποχές.

Τρίτον, η δραματική οικονομική επιτυχία της Κίνας απαιτεί διαρκή υπομονή και την επίγνωση της χώρας ότι η πολιτική βιασύνη θα κατευθύνει προς κοινωνική φθορά.

Η καλύτερη πολιτική προοπτική για την Κίνα στο εγγύς μέλλον είναι να γίνει κύριος εταίρος της Αμερικής στην ανάσχεση του παγκόσμιου χάους του είδους που εξαπλώνεται προς τα έξω (συμπεριλαμβανομένης της βορειοανατολικής περιοχής) από τη Μέση Ανατολή. Αν το χάος αυτό δεν ανασχεθεί, θα μολύνει τις νότιες και ανατολικές περιοχές της Ρωσίας, καθώς και τα δυτικά τμήματα της Κίνας.

Στενότερες σχέσεις μεταξύ της Κίνας και των νέων δημοκρατιών της Κεντρικής Ασίας, τα μετα-βρετανικά μουσουλμανικά κράτη στη νοτιοδυτική Ασία (κυρίως Πακιστάν) και ειδικά με το Ιράν (λόγω των στρατηγικών δεδομένων και της οικονομικής σημασίας), είναι οι φυσικοί στόχοι της κινεζικής περιφερειακής γεωπολιτικής προσέγγισης. Αλλά θα πρέπει επίσης να είναι οι στόχοι της παγκόσμιας σινοαμερικανικής διευθέτησης.

Τέταρτον, ανεκτή σταθερότητα δεν θα επιστρέψει στη Μέση Ανατολή όσο τοπικοί ένοπλοι στρατιωτικοί σχηματισμοί μπορεί να υπολογίσουν ότι μπορούν να είναι ταυτόχρονα οι διεκδικητές της εδαφικής αναπροσαρμογής, ενώ επιλεκτικά συνεργάζονται σε ακραία βία. Η ικανότητά τους να ενεργούν με άγριο τρόπο μπορεί να ανασχεθεί μόνο με ολοένα και πιο αποτελεσματική, αλλά και επιλεκτική πίεση που προέρχεται από μια βάση συνεργασίας των ΗΠΑ-Ρωσίας-Κίνας που, με τη σειρά της, ενισχύει τις προοπτικές για την υπεύθυνη χρήση βίας από τα πιο καθιερωμένα κράτη της περιοχής (ήτοι, το Ιράν, την Τουρκία, το Ισραήλ και την Αίγυπτο).

Τα τελευταία θα πρέπει επίσης να είναι οι αποδέκτες της πιο επιλεκτικής ευρωπαϊκής υποστήριξης. Υπό κανονικές συνθήκες η Σαουδική Αραβία θα είναι ένας σημαντικός παίκτης στον εν λόγω κατάλογο, αλλά η τρέχουσα τάση της σαουδαραβικής κυβέρνησης να εξακολουθεί να προωθεί τον ουαχαμπιτικό φανατισμό, ακόμα και κατά τη συμμετοχή σε φιλόδοξες εγχώριες προσπάθειες εκσυγχρονισμού, εγείρει σοβαρές αμφιβολίες για την ικανότητα της Σαουδικής Αραβίας να διαδραματίσει σημαντικό περιφερειακό επικοινωνιακό ρόλο.

Πέμπτον, ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στις μη Δυτικές, νέες, παγκόσμιες, πολιτικά εξεγερμένες μάζες. Οι επί μακρόν καταπιεσμένες πολιτικές μνήμες θα τροφοδοτήσουν σε μεγάλο βαθμό την ξαφνική και πολύ εκρηκτική αφύπνιση που θα ενεργοποιηθεί από τον ισλαμικό εξτρεμισμό στη Μέση Ανατολή, αλλά αυτό που

συμβαίνει στη Μέση Ανατολή σήμερα μπορεί να είναι μόνο η αρχή ενός ευρύτερου φαινομένου που θα εμφανιστεί από την Αφρική, την Ασία, και ακόμη και μεταξύ των προαποικιακών λαών του δυτικού ημισφαιρίου κατά τα προσεχή έτη.

Περιοδικές σφαγές των όχι και τόσο μακρινών προγόνων τους από τους αποίκους και τους αναζητούντες πλούτο σε μεγάλο βαθμό από τη Δυτική Ευρώπη (χώρες που σήμερα είναι ακόμα διστακτικά, τουλάχιστον, πιο ανοιχτές σε πολυεθνική συμβίωση) είχαν ως αποτέλεσμα εντός των τελευταίων δύο περίπου αιώνων σφαγές των λαών που αποικήθηκαν σε κλίμακα ανάλογη με τα εγκλήματα των Ναζί κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο: περιλαμβάνοντας στην κυριολεξία εκατοντάδες χιλιάδες, ακόμη και εκατομμύρια θύματα. Η πολιτική αυτοπεποίθηση ενισχυμένη από την καθυστερημένη οργή και τη θλίψη είναι μια ισχυρή δύναμη που βρίσκεται τώρα στην επιφάνεια, η οποία διψά για εκδίκηση, όχι μόνο στη μουσουλμανική Μέση Ανατολή, αλλά πιθανώς και πολύ πιο πέρα.

Πολλά από τα στοιχεία δεν μπορεί να προσδιοριστούν με ακρίβεια, αλλά λαμβάνοντας τα συλλογικά, είναι συγκλονιστικά. Μερικά μόνο παραδείγματα αρκούν: Τον 16ο αιώνα, εξαιτίας μιας ευρέως διαδεδομένης ασθένειας που έφεραν οι Ισπανοί εξερευνητές, ο πληθυσμός των ιθαγενών της Αυτοκρατορίας των Αζτέκων στο σημερινό Μεξικό μειώθηκε από 25 εκατομμύρια σε περίπου ένα εκατομμύριο. Ομοίως, στη Βόρεια Αμερική, υπολογίζεται ότι το 90% του γηγενούς πληθυσμού πέθανε εντός των πρώτων πέντε ετών από την επαφή με τους Ευρωπαίους αποίκους, εξαιτίας κυρίως των ασθενειών. Κατά τον 19ο αιώνα, διάφοροι πόλεμοι και αναγκαστικές επανεγκαταστάσεις σκότωσαν επιπλέον 100.000.

Στην Ινδία από το 1857 έως το 1867 οι Βρετανοί θεωρούνται ύποπτοι για τη δολοφονία μέχρι ενός εκατομμυρίου πολιτών σε αντίποινα που απορρέουν από την Ινδική Εξέγερση του 1857. Η Βρετανική Εταιρεία Ανατολικών Ινδιών χρησιμοποίησε τους Ινδούς γεωργούς για να αυξήσει το όπιο το οποίο στη συνέχεια προώθησε στην Κίνα, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα τον πρόωρο θάνατο εκατομμυρίων – μη συμπεριλαμβανομένων των άμεσων θυμάτων που προκλήθηκαν από τον κινεζικό Πρώτο και Δεύτερο Πόλεμο του Οπίου.

Στο Κονγκό, το οποίο ήταν η προσωπική περιουσία του Βέλγου βασιλιά Λεοπόλδου Β΄, 10-15 εκατομμύρια άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους μεταξύ 1890 και 1910. Στο Βιετνάμ, πρόσφατες εκτιμήσεις δείχνουν ότι ένα έως τρία εκατομμύρια πολίτες σκοτώθηκαν από το 1955 έως το 1975. Όπως με τον μουσουλμανικό κόσμο, στον Ρωσικό Καύκασο από το 1864 έως το 1867, το 90% του τοπικού κερκασιανού πληθυσμού μεταφέρθηκε διά της βίας, και μεταξύ 300.000 και 1.500.000 είτε πέθαναν από την πείνα ή σκοτώθηκαν.

Μεταξύ 1916 και 1918, δεκάδες χιλιάδες μουσουλμάνοι σκοτώθηκαν όταν 300.000 Τούρκοι μουσουλμάνοι αναγκάστηκαν από τις ρωσικές Αρχές να προωθηθούν μέσα από τα βουνά της Κεντρικής Ασίας και στην Κίνα.

Στην Ινδονησία, μεταξύ 1835 και 1840, οι Ολλανδοί κατακτητές σκότωσαν περίπου 300.000 πολίτες.

Στην Αλγερία, μετά από 15 χρόνια εμφύλιου πολέμου από το 1830 έως το 1845, η γαλλική βαρβαρότητα, η πείνα και οι ασθένειες σκότωσαν 1,5 εκατομμύριο Αλγερινούς – σχεδόν το ήμισυ του πληθυσμού.

Στη γειτονική Λιβύη, οι Ιταλοί εξανάγκασαν τους Κυρηναίους σε στρατόπεδα συγκέντρωσης, όπου υπολογίζεται ότι 80.000-500.000 έχασαν τη ζωή τους μεταξύ 1927 και 1934.

Πιο πρόσφατα, στο Αφγανιστάν μεταξύ 1979 και 1989, η Σοβιετική Ένωση εκτιμάται ότι σκότωσε περίπου ένα εκατομμύριο πολίτες. Δύο δεκαετίες αργότερα, οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν σκοτώσει 26.000 αμάχους κατά τη διάρκεια 15 ετών πολέμου στο Αφγανιστάν.

Στο Ιράκ, 165.000 άμαχοι έχουν σκοτωθεί από τις Ηνωμένες Πολιτείες και τους συμμάχους τους, τα τελευταία 13 χρόνια. (Η διαφορά μεταξύ του αναφερθέντος αριθμού θανάτων που προκλήθηκαν από τους Ευρωπαίους αποικιοκράτες και του αριθμού θανάτων που προκάλεσαν οι Ηνωμένες Πολιτείες και οι σύμμαχοί τους στο Ιράκ και το Αφγανιστάν μπορεί να οφείλεται εν μέρει στις τεχνολογικές προόδους που έχουν ως αποτέλεσμα την πιο παραγωγική χρήση βίας, και εν μέρει σε μια μετατόπιση του κλίματος στον πλανήτη.) Είναι συγκλονιστικό πόσο γρήγορα η Δύση ξέχασε όλες αυτές τις φρικαλεότητες.

Στον σημερινό μετααποικιακό κόσμο μια νέα ιστορική αφήγηση αναδύεται. Μια βαθιά δυσαρέσκεια εναντίον της Δύσης και της αποικιακής κληρονομιάς στις μουσουλμανικές χώρες και πέρα από αυτές που χρησιμοποιείται για να δικαιολογήσει την αίσθηση της στέρσης και της άρνησης της αυτοαξιοπρέπειας. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα από την εμπειρία και τις στάσεις των αποικιακών λαών συνοψίζεται καλά από τον ποιητή της Σενεγάλης David Diop στο «Γύπες»:

*Εκείνες τις μέρες,
Όταν ο πολιτισμός μάς κλότσησε στο πρόσωπο,
Οι γύπες έχτισαν στη σκιά του τα νύχια τους.
Το αίμα έβαψε το μνημείο της κηδεμονίας...*

Λαμβάνοντας υπόψη όλα αυτά, ένας μακρύς και επίπονος δρόμος προς μια αρχικά περιορισμένη περιφερειακή διευθέτηση είναι η μόνη βιώσιμη επιλογή για τις Ηνωμένες Πολιτείες, τη Ρωσία, την Κίνα και τις σχετικές οντότητες της Μέσης Ανατολής.

Για τις Ηνωμένες Πολιτείες θα απαιτήσει υπομονή, επιμονή στη σφυρηλάτηση σχέσεων συνεργασίας με ορισμένους νέους συνεργάτες (κυρίως τη Ρωσία και την Κίνα), καθώς και κοινές προσπάθειες με πιο καθιερωμένα και ιστορικά ριζωμένα μουσουλμανικά κράτη (Τουρκία, Ιράν, Αίγυπτος και Σαουδική Αραβία, εάν η τελευταία μπορεί να αποσυνδέσει την εξωτερική της πολιτική από τον ουαχαμπιτικό εξτρεμισμό) στη διαμόρφωση ενός ευρύτερου πλαισίου περιφερειακής σταθερότητας. Οι Ευρωπαίοι σύμμαχοί μας, που προηγουμένως κυριαρχούσαν στην περιοχή, μπορεί να εξακολουθήσουν να είναι χρήσιμοι εν προκειμένω.

Μια συνολική αποχώρηση των ΗΠΑ από τον μουσουλμανικό κόσμο που ενθαρρύνεται από τους εγχώριους απομονωτιστές θα μπορούσε να οδηγήσει σε νέους πολέμους (για παράδειγμα, το Ισραήλ εναντίον του Ιράν, τη Σαουδική Αραβία εναντίον του Ιράν, μια μεγάλη αιγυπτιακή επέμβαση στη Λιβύη) και θα δημιουργήσει μια ακόμα βαθύτερη κρίση εμπιστοσύνης για τον παγκόσμιο σταθεροποιητικό ρόλο της Αμερικής. Με διαφορετικούς αλλά δραματικά απρόβλεπτους τρόπους, η Ρωσία και η Κίνα θα μπορούσαν να είναι οι γεωπολιτικά ωφελημένες μιας τέτοιας εξέλιξης, καθώς η παγκόσμια τάξη γίνεται το πιο άμεσο γεωπολιτικό θύμα.

Τελευταίο αλλά όχι λιγότερο σημαντικό, υπό τις συνθήκες αυτές μια διαιρεμένη και φοβισμένη Ευρώπη θα δει τα σημερινά κράτη μέλη της να ψάχνουν για πάτρונες και να ανταγωνίζονται μεταξύ τους σε εναλλακτικές, αλλά χωριστές ρυθμίσεις ανάμεσα στις πιο ισχυρές τριάδες [σ.σ.: στις πιο ισχυρές τρεις δυνάμεις].

Μια εποικοδομητική πολιτική των ΗΠΑ πρέπει να καθοδηγείται υπομονετικά από ένα μακροπρόθεσμο όραμα. Θα πρέπει να επιδιώξει αποτελέσματα που προωθούν τη σταδιακή συνειδητοποίηση της Ρωσίας (πιθανώς μετά τον Πούτιν) ότι η μόνη θέση της ως μιας ισχυρής παγκόσμιας δύναμης είναι τελικά στην Ευρώπη.

Ο αυξανόμενος ρόλος της Κίνας στη Μέση Ανατολή θα πρέπει να αντικατοπτρίζει την αμοιβαία αμερικανική και κινεζική συνειδητοποίηση ότι μια αυξανόμενη συνεργασία USA-PRC για την αντιμετώπιση της κρίσης στη Μέση Ανατολή είναι μια ιστορικά σημαντική δοκιμασία για την ικανότητά τους να διαμορφώνουν και να ενισχύουν από κοινού την ευρύτερη παγκόσμια σταθερότητα.

Η εναλλακτική λύση για ένα εποικοδομητικό όραμα, και κυρίως η αναζήτηση ενός μονόπλευρου στρατιωτικά και ιδεολογικά επιβαλλόμενου αποτελέσματος, μπορεί να οδηγήσει μόνο σε παρατεταμένη και αυτοκαταστροφική ματαιότητα.

Για την Αμερική θα μπορούσε να συνεπάγεται διαρκή σύγκρουση, κόπωση, και θεωρητικά ακόμη και μια αποθαρρυντική απόσυρση στον προ του 20ού αιώνα απομονωτισμό.

Για τη Ρωσία θα μπορούσε να σημαίνει μεγάλη ήττα, αυξάνοντας την πιθανότητα της υποταγής με κάποιο τρόπο στην κινεζική κυριαρχία.

Για την Κίνα θα μπορούσε να προμηνύει πόλεμο όχι μόνο με τις Ηνωμένες Πολιτείες, αλλά επίσης, ίσως ξεχωριστά, είτε με την Ιαπωνία είτε με την Ινδία ή και με τις δύο. Και εν πάση περιπτώσει, μια παρατεταμένη φάση εθνοτικών, οιονεί θρησκευτικών πολέμων που επιδιώκονται μέσω της Μέσης Ανατολής με φαρισαϊκό φανατισμό θα δημιουργήσει κλιμάκωση της αιματοχυσίας μέσα και έξω από την περιοχή, και αυξανόμενη σκληρότητα παντού.

Γεγονός είναι ότι ουδέποτε υπήρξε μια πραγματικά «κυρίαρχη» παγκόσμια δύναμη μέχρι την εμφάνιση της Αμερικής στη διεθνή σκηνή. Η αυτοκρατορική Μεγάλη Βρετανία έφτασε κοντά στο να γίνει, αλλά ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και αργότερα ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος όχι μόνο την χρεοκόπησαν αλλά ώθησαν στην εμφάνιση των αντίπαλων περιφερειακών δυνάμεων.

Η αποφασιστική νέα παγκόσμια πραγματικότητα ήταν η εμφάνιση στην παγκόσμια σκηνή της Αμερικής ως ταυτόχρονα του πλουσιότερου και του στρατιωτικά ισχυρότερου παίκτη. Κατά το τελευταίο τμήμα του 20ού αιώνα καμιά άλλη δύναμη δεν την πλησίασε καν. Η εποχή αυτή τώρα τελειώνει .

Ενώ κανένα κράτος δεν είναι πιθανό στο εγγύς μέλλον να φθάσει την οικονομική υπεροχή της Αμερικής, νέα οπτικά συστήματα θα μπορούσαν ξαφνικά να αποκτήσουν ορισμένες χώρες, μέσα για να αυτοκτονήσουν σε μια προσπάθεια οφθαλμών αντί οφθαλμού με τις Ηνωμένες Πολιτείες, ή ακόμα και να επικρατήσουν. Χωρίς να υπεισέλθουμε σε λεπτομέρειες, η ξαφνική απόκτηση από κάποιο κράτος της ικανότητας να καταστήσει την Αμερική στρατιωτικά κατώτερη, θα σημάνει το τέλος του παγκόσμιου ρόλου της Αμερικής. Το αποτέλεσμα θα ήταν πιθανότατα παγκόσμιο χάος.

Και αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο επιβάλλεται στις Ηνωμένες Πολιτείες να διαμορφώσουν μια πολιτική κατά την οποία τουλάχιστον ένα από τα δύο δυνητικά απειλητικά κράτη γίνεται συνεργάτης στην προσπάθεια για την περιφερειακή –και στη συνέχεια την ευρύτερη– παγκόσμια σταθερότητα, και έτσι να ανασχέσει τον λιγότερο προβλέψιμο, αλλά ενδεχομένως τον πιο πιθανό αντίπαλο να τεντώσει το σκοινί.

Επί του παρόντος το πιθανότερο είναι να τεντώσει το σκοινί η Ρωσία, αλλά μακροπρόθεσμα θα μπορούσε να είναι η Κίνα. Επειδή τα επόμενα είκοσι χρόνια μπορεί να είναι η τελευταία φάση από τις πιο παραδοσιακές και γνωστές πολιτικές διευθετήσεις, με τις οποίες έχουμε μεγαλώσει, η απάντηση πρέπει να διαμορφωθεί τώρα.

Κατά το υπόλοιπο αυτού του αιώνα η ανθρωπότητα θα πρέπει επίσης να είναι όλο και περισσότερο απασχολημένη με την επιβίωση αυτή καθ' εαυτήν λόγω της συμβολής των περιβαλλοντικών προκλήσεων. Αυτές οι προκλήσεις μπορούν να

αντιμετωπιστούν μόνο υπεύθυνα και αποτελεσματικά σε ένα περιβάλλον αυξημένης διεθνούς συνεννόησης. Και αυτή η συνεννόηση πρέπει να βασίζεται σε ένα στρατηγικό όραμα που αναγνωρίζει την επείγουσα ανάγκη για ένα νέο γεωπολιτικό πλαίσιο.

Ο Zbigniew Brzezinski είναι σύμβουλος στο Κέντρο Στρατηγικών και Διεθνών Σπουδών και διατέλεσε Σύμβουλος Εθνικής Ασφάλειας του προέδρου Τζίμι Κάρτερ την περίοδο 1977-81. Πρόσφατα εκδόθηκε το βιβλίο του *Strategic Vision: America and the Crisis of Global Power*.